

ČINĚVESKÝ ZPRAVODAJ

Číslo: 7/2012

Informační zpravodaj obce Činěves

Náměty, připomínky zasílejte na fax 325 635 113 nebo e-mail ou@cinives.cz

Čápi

U nás v Českém ráji
čápi hnízdo mají,
na jaře se z jihu navracejí
a mladé vyvádějí.
Létají přes vesnici k rybníku
nosí jim žáby v zobáku,
když je učí létat,
je radost se na ně hledět.
Chtěla bych být ptáčkem
třeba rok jediný,
abych mohla spatřit z výšky
krásku české krajiny.
Proč se tak nemůže žít,
proč člověk člověkem
musí jen být?
Marie Sixtová

Připravuje se

- o nákupní zájezd do Polska 18. 10. 2012.

Přehled uskutečněných akcí

- o Oldtimer Rally FIVA A,
- o drakiáda.

OS Zásadník

O prázdninách se uskutečnil pod vedením Vladimíra Kubového ml. pro dětské členy rybářského kroužku tábor na rybníce Zásadník.

V měsíci srpnu byl dokončen dřevník (opláštění a dvířka). Byla provedena generální oprava starého WC, který byl připojen na přívod vody a byla k němu udělána přípojka elektrického proudu pro světlo.

Závody „30“ se konaly ve dnech 8. až 9. září 2012 a zúčastnilo se jich 15 dvojic.

Největší úlovek byl kapr 8,2 kg – Norbert Peřina.

1. místo: Aleš Suchánek + Ladislav Peřina
úlovek 70,2 kg.
2. místo: Vladimír Kubový + Antonín Děček
úlovek 57,5 kg.

3. místo: bratři Bohušové z Dymokur
úlovek 33,8 kg.

Celkem bylo uloveno 285,5 kg ryb. Akce byla úspěšná, počasí se vydařilo, závodníci byli spokojeni.

Vedení OS Zásadník pořádá pro své členy dne 28. září 2012 přátelské posezení rybářů u velké chaty.

Karel Šlechta, předseda OS Zásadník

Sbírka – Diakonie Broumov

Až do 24. října 2012 probíhá na obecním úřadě sbírka použitého ošacení.

ČEZ - oznámení

Oznamujeme, že dne 16. října 2012 bude přerušena dodávka elektřiny v naší obci v době od 8 hod do 16 hod.

Elektřina nepůjde v domech čp.: 29, 27, 219, 25, 24, 23, 87, 86, 240, 250, 72.

Odpady

V průběhu měsíce října 2012 bude zprovozněno plato na tříděný odpad a dosavadní staveniště pro kontejnery na tříděný odpad budou zrušeny.

Staré spotřebiče žijí díky recyklaci dalšími životy

Vyřazená pračka váží – řekněme – padesát kilogramů.

Mohlo by to znamenat padesát kilo odpadu.

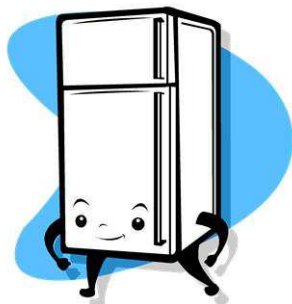
Smyslem recyklace vysloužilých spotřebičů je ale něco jiného: v co

největší míře znovu využít veškeré materiály, které se z nich podaří při zpracování získat.

Když se tedy na starou pračku podíváme z tohoto pohledu, vidíme ji jinak:

20 kilogramů železa, 10 kilo plastů, zbytek závaží v podobě betonu. Podobně je to u dalšího typického velkého spotřebiče, který nechybí prakticky v žádné české domácnosti, u chladničky. I její recyklací se dá získat kolem 20 kil železa, plastů je průměrně 16 kilogramů.

Zájem o takto získané materiály jako o druhotné suroviny se samozřejmě u různých zpracovatelů liší. Zejména pro hutě znamená železo přidané do tavby spolu se železnou rudou velmi významnou úsporu energie. Když tuto úsporu převedeme do srozumitelnější řeči „domácího šetření“, můžeme si ji představit například takto: recyklace obyčejné žehličky ušetří tolik energie, kolik za celý měsíc spotřebuje průměrně velká lednička.

Staré plasty, nové výrobky

O něco složitější je to s plasty. Přesto se i ty dají velmi dobře znovu využít. Ze starých spotřebičů tak mohou vzniknout dejme tomu zatravnovací dlaždice. Dlažba má pevnost tradičních povrchů, jako je beton nebo živичné směsi, a zároveň umožňuje zachovat přirozený travnatý ráz krajiny. Hodí se pro parkoviště, příjezdy ke garážím, odstavné plochy, chodníky, cesty a kolejiště, ale i jízdní, výběhy pro koně a další plochy.

Zatravnovací dlažba se vyrábí z plastového recyklátu se zásadním podílem polyetyleny, který se získává z průmyslových i komunálních odpadů a obalů.

Případná likvidace výrobků z recyklátu je také velmi šetrná – materiál je totiž znovu stoprocentně recyklovatelný. Ani další výrobce by se bez plastového recyklátu ze spotřebičů neobešel - lisuje z něj poklice na kola automobilů. Každý nový výrobek obsahuje asi 30 % plastů ze starých spotřebičů. Většinu recyklátu zajišťují spolehliví dodavatelé ze zemí Evropské unie. Patří mezi ně i čeští zpracovatelé elektroodpadů, kteří recyklují velké spotřebiče vysbírané kolektivním systémem ELEKTROWIN.

PUR-pěnu používají nábytkáři i stavbaři

Patrně nejširší uplatnění mají plasty vytěžené ze starých spotřebičů při výrobě polyuretanu. Ten se ve formě PUR-pěny využívá v mnoha odvětvích od stavebnictví přes nábytkářskou výrobu až po automobilový průmysl.

Stavbaři znají recyklované polyuretany zejména jako plnivo pro tepelně izolační omítkové směsi. Materiály s PUR-pěnou jsou vhodné nejen jako finální omítky u novostaveb, ale i pro dodatečné zateplení a revitalizaci starších rodinných domů.

PUR-pěna je dnes také základním materiálem při výrobě matrací pro spaní, kde nahradila molitan. Tvoří pevnou a spolehlivou výztuž sedacího nábytku v domácnostech i sedaček v nově vyráběných automobilech. PUR-pěna ale splňuje nejpřísnější kritéria i z hlediska zdravotního, proto je její tvrdá varianta takřka výhradním tepelným izolantem v potravinářském průmyslu – v pivovarech či mlékárnách.

Tak co, pořád si ještě někdo myslí, že vysloužilé spotřebiče nemá cenu odevzdávat na sběrná místa, aby se o ně mohli postarat odborníci?

Co se dělo...

Veřejná zeleň

Čistil se Zásadnický potok – vysekání trávy a keřů až ke značce a okolo čističky odpadních vod.

Kanalizace a ČOV

V areálu čističky odpadních vod byla natřena vrata.

Obecní úřad

Ve sklepě obecního úřadu se dokončuje rozvod topení a instalace tří kusů radiátorů.

Plato na popelnice

Po stavební stránce je plato na popelnice dokončeno.

Přesunutí popelnic bude provedeno postupně po vyprázdnění firmou AVE CZ.

Fara - chlév

Na střeše chléva

byly provedeny nejnnutnější opravy tak, aby nedošlo k poškození krovů.

Fara - špýchar

Byl umístěn svod dešťové vody, který byl v minulosti ukraden. Okolo špýcharu byla vyvezena opuka, byly vysekány keře, které způsobovaly narušování zdiva budovy.

Les

Znovu byla provedena pravidelná kontrola a oprava stavu oplocení vysázených školek.

Parkoviště u hřbitova

Rozhodnutí o stavebním povolení nabylo právní moci dne 14. září 2012. Stavební práce byly zahájeny v pondělí 17. září 2012.

Klub důchodců

Ve dvou bytech byly nainstalována nová akumulční kamna.

Začala se pokládat dlažba ve společenské místnosti.

Písmenka z kroniky...

Trvalým místem pobytu lékařů se stávají Dymokury a Městec Králové. Nejbližší ústavní lékařská péče spatřuje světlo světa roku 1896, to je v Městci Králové otevřena všeobecná veřejná nemocnice.

Průběh 19. století zavádí také řád a charakter do oblasti lidové architektury, kroje a životního stylu. Přes těžkou fyzickou práci a útisk dokázal zdejší lid prokázat smysl pro ušlechtilost a krásu. Parádním dílem každého stavení bývala prkenná lomenice, která zepředu i zezadu uzavírala půdu. Byl to vlastně podpis tesaře v celé šíři jeho dovednosti. Truhláři vyráběli nábytek z vyspělého dřeva, vyřezávaný, vykládaný, malovaný v barvách, které nebledly

a nepraskaly. Kde se na voze nalézala jen trochu větší plocha, tam vyryl kolář různé ornamenty. Kovář zdobil kování ojí nebo dveří. I doškář zkrášloval střechu, podle hřebenu rozkládal slámu do vějíře. Nejen řemeslníci však přispívali ke kráse lidového obydlí. Obyvatelé zdobili bíle natřené zdi stavení malovanými ornamenty, většinou květinovými z červené hlíny nebo šmolky. Malovány bývaly i nejrůznější druhy nádobí. Dalším důležitým ozdobným prvkem vnitřku chalupy byla výšivka. Ženy vyšívaly cíchy, přehozy, kroje, šátky nebo i kapesníky. K ucelenému pohledu na tato umělecká díla přispívalo použití tehdejších běžných okenních květin, muškátů, rozmarýny nebo bazalek. Běžnou se stává i venkovní květinová zahrádka, ve které rostla šalvěj, pivoňka, růže (bílá, žlutá, červená), levandule, máta, slez, měsíčky, laskavec, pentličky, boží dřevec a melisa. Ukázkou uměleckých schopností obyvatel byl i plot. Někdy se vysazoval živý (střemcha, jilm, babyka), někdy pletený (vrbičky), někdy tesový (přibíjené dřevo).

Charakter, řád a cit neovlivnil však jen uspořádání obytného stavení. Nemenší životní nutností bylo uspořádání obytného příslušenství. Nejdůležitější jeho částí byla konírna. Ta také obsahovala čeledínské lůžko, které se někdy z důvodu lepšího využití tepla zavěšovalo pod strop. Domovní část končila ovčárnou a k ní přilepeným chlívkem na dobytek vepřový. U tohoto příslušenství bylo možno v podstřeší zcela jistě nalézt kurník. Zásobárnu usedlosti tvořilo menší oddělené stavení se zdviženou podlahou kvůli zachování sucha. V tomto špejcharu se ukládalo vyčištěné obilí, mouka v moučnicích, vařivo ve vařenkách, čerstvé i sušené ovoce, slanina, u stropu visel věšák nebo žebříček na chleba.

Mléko uchovával podzemní sklípek, vykopaný u špýcharu nebo u stavení.

Úroda se přivážela přes prostorný dvůr s hnojištěm, studnou a palivovým dřevem,

do stodoly. Při stodole stály kolny na hospodářské náradí a plevník. Ovoce pocházelo ze zahrady, ve které převládaly jabloně s názvy „Hedvábné, Ovčí hubičky, Panenské, Renety“ a další. Hrušky „Citronky, Cikánky i Mydlinky“, ovoce peckové v druzích švestka, karle, slíva či mandelinka a ořešák lískový nebo vlašský, to je celý výčet stromů na zahradě. Výpěstky se

zhodnocovaly v dřevěné sušárně, jež se používala také ke zpracování lnu. Zelinářské přídavky do pokrmů byly

pěstovány na políčku poblíž špýcharu. Tuto celou praktickou část usedlosti zkrášlovala zahrádka květinová s výhony „Máty, Levandule, Šalvěje, Pivoněk, Laskavce“.

Oblečení obyvatel na Dymokursku se nevyhranilo do čisté krojové podoby s tradicí do dnešních dní, postupem času se vliv 19. století zcela vytratil. Přesto však stojí za povšimnutí. Chudší ženy oblékaly sukně i kabáty mezinové a bavlněné šněrovačky. Lepší sukně byly též z domácí příze, ale s pruhy bavlny i hedvábí. Tyto svršky doplňovaly bílé punčochy a nízké střevíce. Bohatší selky nosily ve všední den plátěné sukně a modré potištěné spory, což byl krátký vatovaný kabát s hlubokým výstřihem, rukávy u ramen vydutými a u zápěstí úzkými. Sukně sahala po lýtka a hlavu zdobil turecký červený šátek. Stařeny měly velké bílé šátky s vyšíváním v rohu. Vrchol marnivosti a touhy selek představovalo hedvábí. Hlavní díl mužského obleku byl soukenný kabát s dlouhými šosy, který byl zaplněn kovovými knoflíky a dírkami. Vážnost vzbuzoval vysoký klobouk, v zimě vydrovka. Neméně důležitou ochranou proti mrazu byly i vysoké boty a ovčí kožichy. Zajímavé je používání pracovního plátěného režného kabátce s dlouhými šosy, ty se při práci zastrkovaly do kapes, aby nepřekážely. Při deštivém nepříznivém počasí byly používány dlouhé límcové pláště.

Po popisu oblečení našich předků se zastavíme u jejich poslední důležité životní potřeby, náradí. Počátkem 19. století disponoval sedlák pouze vozem, pluhem, bránami, rýčem, lopatou, vidlemi, motykou, cepem, řešetem a koštětem. Mechanizace do zemědělství začala pronikat až v druhé polovině století.

Průvodce po další historii obce nám budou nejstarší místní písemné záznamy. Vůbec nejstarší, farská kronika z 18. století je v držení církve a není přístupná. Naším výchozím bodem bude obecní kronika, založená 3. ledna 1840. První zápisy provedl kaplan Jiří Tužinský. Rychtářem obce byl v té době Václav Vrbenský čp. 33. V úvodní části kroniky se pisatel vrací do minulosti, tu už jsme probrali. Krokem k tehdejší přítomnosti je zápis o době napoleonských válek. Toho času bylo v Činěvsi ubytováno několikrát ruské vojskou. V některých staveních se jich rozložilo až 50 osob. Vliv napoleonských válek nezasáhl obec jen v povinnosti poskytovat zúčastněným vojskům nocleh, občané museli vojáky i živit. Mimo to dovážely povozy usedlíků potravu pro vojsko až k Teplicům.

Napoleon

Některí museli s nákladem i do dalších míst a tak se stalo, že padli do zajetí a strávili v něm dlouhý čas. O koně a povoz přišli samozřejmě také. Po definitivní porážce císaře Napoleona byla Činěvsi a okolním obcím přidělena válečná náhrada. Z této částky byla pořízena obecní hasičská stříkačka a pro ni byla uprostřed vsi postavena kůlna, jak se tehdy říkalo, pod tašky. V té době také zemské zřízení zvýšilo svůj zájem na chovu hřebců, to byl také důvod, proč je v místech vrchu k Městci Králové zřízena štace pro císařské hřebce. Obec maštale spravovala a dostávala za ně stanovený plat.

(pokračování v dalším čísle).

Sepsáno kronikářem Františkem Sýkorou